

* * *

Za profesorem Robertem Waltrem

Tatiana Machalová*

Dne 25. prosince 2010 zemřel ve věku nedožitých 81 let profesor Robert Walter. Tato smutná zpráva byla pro mě o to neočekávanější, že ještě 26. listopadu 2010 jsme se po delší době potkali na prezentaci poslední publikace o vlivu Kelsena a ryzí nauky právní v zahraničí. Na její přípravě se aktivně podílel.

Robert Walter byl známý rakouský právní teoretik, který celý svůj život zasvětil právní vědě. Jeho právně teoretickou orientaci ovlivnil profesor Adolf Merkl, který byl Kelsenovým žákem. Walter byl stoupencem ryzí nauky právní a do poslední chvíle ji neúnavně obhajoval a propagoval. Ve svých četných pracích dokazoval, že tato teorie je zásadním příspěvkem do rozvoje kritického právního myšlení a může a má tvořit teoretické východisko teorie státu a ostatních právních věd.

Waltrův vědecký zájem o ryzí nauku právní jej úzce spojoval s profesorem Otou Weinbergem, který působil v Štýrském Hradci a patřil k nejmladší generaci žáků tzv. brněnské právní školy. Právě Weinberger byl začátkem 90. let 20. století iniciátorem naší vzájemné spolupráce, která doposud probíhá mezi katedrou právní teorie v Brně a Institutem Hans-Kelsena ve Vídni.

Profesor Walter byl velmi dobře obeznámen především s Weyrovými pracemi, které byly publikovány v němčině, a přiznával, že provázely jeho vědecký vývoj. Především oceňoval jeho metodologický přístup, usilující o vybudování uceleného systému právních pojmů. Rád přicházel do Brna a vždy se živě zajímal o stav našeho výzkumu normativní teorie práva. V tomto směru podporoval každou iniciativu.

Robert Walter se narodil 30. ledna 1931 ve Vídni. Zde v roce 1949 odmaturoval a pokračoval ve studiích na vídeňské právnické fakultě. Po ukončení, kromě působení v soudní praxi, se dále věnoval studiu politických věd a v tomto oboru získal doktorát. V roce 1960 se vedle své aktivní soudcovské práce habilitoval na právnické fakultě ve Vídni v oboru ústavní právo. Získání docentury mu otevřelo dveře k vykonávání akademické práce. V roce 1962 se stal vedoucím katedry veřejného práva na právnické fakultě ve Štýrském

Hradci (Graz). Zde setrval čtyři roky a v následujících letech pokračoval jako profesor na národohospodářské univerzitě ve Vídni. Od roku 1975 převzal vedení katedry pro státní a správní právo na vídeňské právnické fakultě. Stal se nástupcem profesora Waltra Antoniolliho, který podporoval jeho vědecký růst a byl také spolu s Adolfem Merklelem oponentem jeho habilitačního spisu. Na této katedře setrval do roku 1999, kdy byl emeritován. Kromě působení na vídeňské právnické fakultě přednášel Walter jako hostující profesor na řadě evropských univerzit a ještě začátkem 90. let 20. století přijal místo hostujícího profesora na Univerzitě La Sapienza v Římě.

Odchod do důchodu neznamenal konec jeho vědecké práce. Své úsilí mohl více koncentrovat do rozvoje jedinečného Hans Kelsen Institutu, jehož založení inicioval již v roce 1971. V posledních letech vedl tento institut spolu s profesorem Clementem Jablonerem, prezidentem rakouského správního soudu. Hlavní činností institutu je starost o Kelsenovo dílo. Kromě péče o Kelsenovu pozůstalost a reedice řady jeho prací institut podporuje především publikační činnost, věnovanou ryzí nauce právní. Právě v listopadu vyšla poslední práce pod názvem „Hans Kelsen anderswo“ (Hans Kelsen jinde), která mapuje vliv ryzí nauky právní v různých zemích světa. Za českou stranu jsme byli přizváni ke spolupráci a naše zpráva byla zařazena do této publikace.

Kromě činnosti pro institut byl profesor Walter autorem řady vědeckých prací a článků, které jsou, jak je z většiny názvů patrné, věnované přímo ryzí nauce právní nebo jednotlivým problémům této teorie. Za tuto svoji jednoznačnou vědeckou orientaci byl někdy kritizován a označován za dogmatika, který propaguje „mrtvou“ teorii. Walter se však těmto útokům uměl velmi dobře bránit a dokazoval, v čem spočívá potenciál ryzí nauky právní pro rozvoj právního myšlení. Ve svých pracích uměl přesvědčivě vystihnout metodický přínos ryzí nauky právní, kterou považoval za zásadní příspěvek pro rozvoj kritického právního pozitivismu.

Profesor Walter nebyl jen vysokoškolským učitelem a vědeckým pracovníkem, byl také autorem řady odborných stanovisek a hodnocení z oblasti ústavního a správního práva. Touto cestou se podílel na formování rakouského ústavního a správního práva. Za svoji

* Doc. PhDr. Tatiana Machalová, CSc., Katedra právní teorie, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

pedagogickou a vědeckou práci byl oceněn jak čestným doktorátem salcburské univerzity, tak i řadou jiných ocenění.

Odchod profesora Waltra není jen ztrátou jedinečného člověka, který celý život zasvětil vědě, ale také se

uzavírá jedna ze zajímavých etap rakouské právní vědy.

Čest jeho památce!